

Kursus i "Forsknings-forståelse"

For NLP-terapeuter

2010

Niels Viggo Hansen, ph.d., forskningsleder,
Center for Forskning i Eksistens og Samfund, Københavns Universitet
www.existence.dk - www.nielsviggo.net

Min baggrund

- Meditation
- Fysik
- Filosofi
- Videnskabsteori og videnskabssociologi
- Forskning i alternativ behandling
  - Og strategisk rådgivning herom
- Patientperspektiver
- Aktionsforskning
- Meditation

"Forsknings-forståelse"?

- Ikke bare videnskabsteori!
- Forsknings-pragmatik
- Forsknings-håndtering
- Forsknings-kommunikation
- Søgning, læsning, brug

Kursets formål

- Udvikle en pragmatisk forståelse videnskabelige resultater og begreber
- Undersøge hvordan de kan bruges i forbindelse med jeres behandlings-form(er)
- Træne, afprøve og diskutere denne brug
- Forstå forskellen mellem "stærk" og "svag" brug
- Evt: engagere sig som person/organisation i videnskabelig vidensproduktion

Arbejdsform

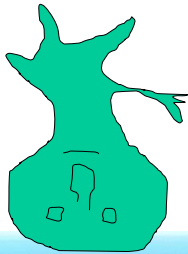
- Introducerende foredrag med et "pensum"
- Individuelle og gruppevise formuleringsøvelser
- Refleksioner over det formulerede
- Øvelser med forskningslitteratur
- Diskussioner og feedback

Refleksion

Refleksion

Vi GØR forskellige ting med videnskab

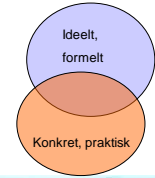
De to dyder svarer til to grundlæggende slags ting vi gør igennem det der hedder videnskab:

Korrekthed:

Vi bruger videnskab til at afbilde verden korrekt – på alle dens mange niveauer

Gennemslagskraft:

Vi bruger videnskab til at ændre verden – at skabe mange nye måder den kan være på (for os selv og andre ting)

Overordnet plan:

Dag 1: Videnskabelig forskning og videnskabelige begreber
- en "proces der skaber verdener"

Dag 2: Videnskabelige resultater:
- navigation i et globalt netværk af viden og legitimering

Dag 3 og 4: Fokus på enten
- Gennemslagskraftig brug af forskningsresultater
- Hvordan man fremmer produktionen af dokumentation

Plan for dag 1:

- 09.00 Introduktion, arbejdsform, præsentationsrunde, materiale
- 11.00 OPLÆG: Videnskab, sundhed og psyke
- 12.00 Frokost
- 13.00 OPLÆG: Rationalitet og erfaringsbasering
- 14.00 OPLÆG: Metoder, hypoteseafprøvning, institutioner og paradigmer
- 15.00 OPLÆG: Forskere og behandlere: kan de forstå hinanden?
- 16.00 Gruppearbejde: formuleringsopgave ud fra egen praksis
- 17.00 Fremlæggelse, feedback, diskussion

Præsentationsrunde

- Hvordan / hvorfor har I valgt den behandlingsform I har?
- Hvad synes I især den er god til?
- Er forskning – eller kommunikation v.hj.a. videnskabelige begreber – en vigtig del?

Forslag om oversigtsværk

Forslag om oversigtsværk

Oplæg 1: Videnskab, sundhed og psyke

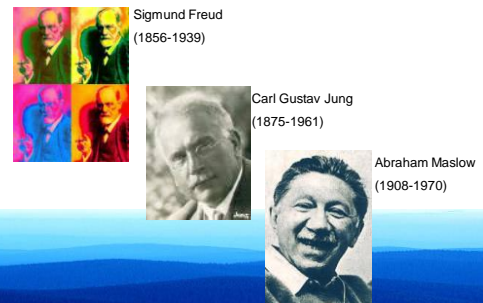
- Vores begreber om psyke (og dens sundhed)
- Psyken som genstand for videnskab

- Vores begreber om sundhed og sundhedsarbejde

Psyke

Moderne ideer om en psyke (og dens sundhed)

Moderne ideer om en psyke (og dens sundhed)

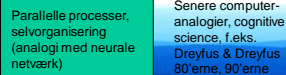
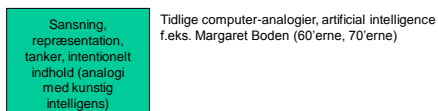
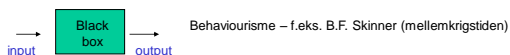

Umoderne ideer om en psyke (og dens sundhed)

Flere moderne ideer

- Behaviourisme (input-output modeller og empiriske afprøvninger)
- Kognitiv teori A ("artificial intelligence" modeller)
- Kognitiv teori B ("parallele" modeller, selv-organisering, system-teori)

Videnskab

Hvad er videnskab?

- Systematisk søgen efter erkendelse?
- System af sande sætninger?
- Erfaringsbaseret i stedet for tro?
- Logisk/matematisk metode?
- Praksisser med en særlig refleksion?
- En række fagtraditioner spændt for et samfunds eller en social gruppes interesser?
- Det som faktisk foregår på universiteternes institutter?

Pragmatiske afgrænsninger af emnet

- 1 Videnskab som det der *lader sig udføre på bestemte institutioner* og publicere i bestemte tidsskrifter, som hører til universiteter og andre autoriserede forsknings-institutioner
- 2 Videnskab som en samling *procedurer* til at gøre praksisser *pålidelige og transportable*

Pragmatiske afgrænsninger af emnet

1 Videnskab som det der *lader sig udføre på bestemte institutioner* og publicere i bestemte tidsskrifter, som hører til universiteter og andre autoriserede forsknings-institutioner

2 Videnskab som en samling *procedurer* til at gøre praksisser *pålidelige og transportable*

Hvad er videnskabsteori?

- Normativ:
  - Forskningslogik og metoderegler
  - Refleksion over videnskabens / videnskaberens væsen
- Deskriptiv:
  - Kortlægning af sprog og procedurer
  - Samspil med samfund, interesser osv.
  - Historiske redegørelser ("arkæologi")

Eksempler på klassiske videnskabsteoretiske spørgsmål:

- Er der én forskningslogik fælles for al videnskab?
- Kan videnskabelig erkendelse sikre et system af korrekte sandheder om verdens beskaffenhed?
- Er videnskaberens historie en akkumulation af viden?
- Er videnskaberens historie et reelt fremskridt?

Hvorfor er videnskabsteori opstået?

- Teori- og grundlagsdiskussioner opstår ofte i et "brud" – dvs. når en selvfølgelighed bryder sammen
  - (jf. Heideggers hammer)

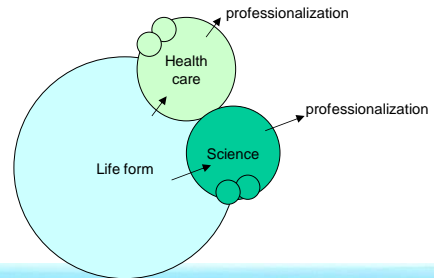
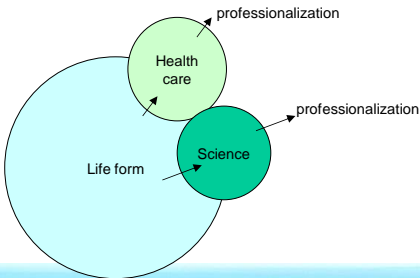
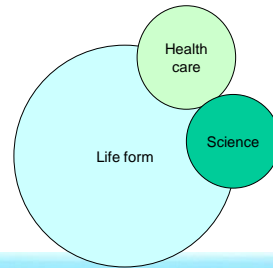
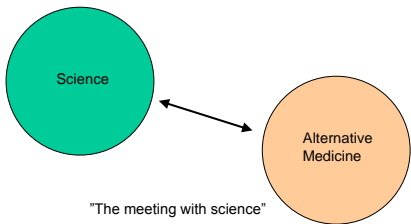
Centrale brud for videnskaberne:

- Videnskaberens græske fødsel?
- Frigørelsen / selvstændiggørelsen af naturvidenskaber
- Frigørelsen / selvstændiggørelsen af humanvidenskaber
- Tekno-videnskab og bio-videnskab

Sundhedsarbejde i alliance med videnskaben?

- Anton Mesmer og afprøvningen af de magnetiske strygninger – ca 1780.
- Første placebo-kontrollerede eksperiment
- Afgrænsning af videnskabeligt baseret medicin
- NEGATIV afgrænsning af alternativ behandling: den er noget ANDET end skolemedicinen.

Objectivity

The view from NOWHERE:
Transportable
(valid elsewhere)

Subjectivity

What I think, what I want:
The view from HERE
(not valid elsewhere)

Subjectivity

What I think, what I want:
The view from HERE
(not valid elsewhere)

Objectivity

The view from NOWHERE:
Transportable
(valid elsewhere)

Science?

Subjectivity

What I think, what I want:
The view from HERE
(not valid elsewhere)

Objectivity

The view from NOWHERE:
Transportable
(valid elsewhere)

Science

Subjectivity

What I think, what I want:
The view from HERE
(not valid elsewhere)

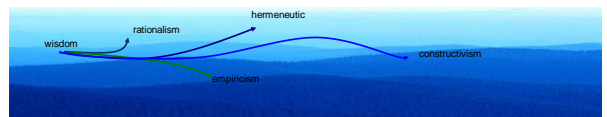
Powers of science

Legitimizes, makes things universally valid
Builds networks, makes things transportable
Transforms, takes risks

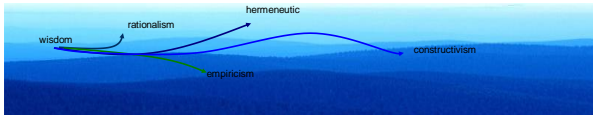
Powers of science

Legitimizes, makes things universally valid
Builds networks, makes things transportable
Transforms, takes risks

Ideals of science / types of knowledge production

Wisdom	"We always knew" – something is valid because it always was
Rationalism	"We derive and calculate" – something is valid because we extract from a true source
Empiricism	"We learn from experience" – something is valid because we see it happen
Hermeneutics	"We understand" – something is valid because we make sense of it
Constructivism	"We build" – something is valid because we can make it

Oplæg 2: Hvad er videnskabens drivkraft?

- Rationalitet (ræsonnement, slutning, udledning fra sikre grundlag)
- Empiri (erfaringsbaseret, observation, afprøvning)

2: rationalitet og erfaringsbaseret

Rationalism
(ratio=fornuft)

Erkendelse består i at forstå tingene ud fra deres inderste årsager og

Empirisme
(empirisk: udogmatisk, erfaringsbaseret)

Erkendelse består i at finde sammenhænge i det erfarede

Gottfried Leibniz

John Locke

Sir Isaac Newton (1643-1727)

Eksempel: den klassiske mekanik

Newton's tre love

- 1) Inerti-loven: et objekt der bevæger sig med ensartet jævn hastighed, vedbliver med at gøre det, med mindre det bliver påvirket af en kraft
- 2) Kraft-loven: kraft lig med masse gange acceleration
- 3) Aktion lig med reaktion

Eksempel: den klassiske mekanik

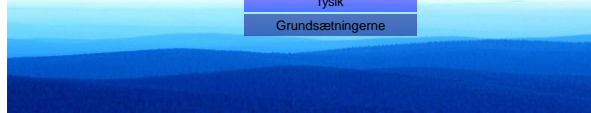
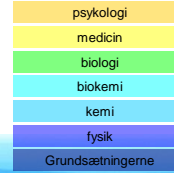
Newton's tre love

- 1) Inerti-loven: et objekt der bevæger sig med ensartet jævn hastighed, vedbliver med at gøre det, med mindre det bliver påvirket af en kraft
- 2) Kraft-loven: kraft lig med masse gange acceleration
- 3) Aktion lig med reaktion

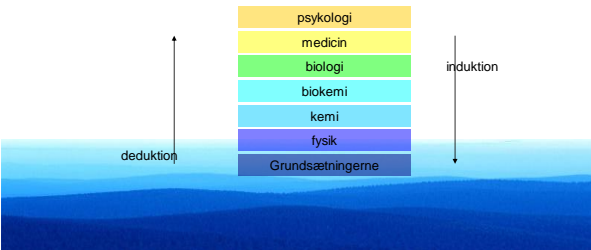
Newton's love er det klassiske eksempel på en "natur-grundlov" – et sæt "aksiomer" på det "nederste" niveau, hvorpå man kan aflede indholdet af mere komplekse niveauer. F.eks. kan planetbevægelserne afledes af Newton's love.

**Videnskabernes hierarki eller trappe:
Fra fundamentalt til komplekst**

**Videnskabernes hierarki eller trappe:
Fra fundamentalt til komplekst**

Hvad er evidens-baseret medicin?

Medicin på empirisk grundlag

Empiri forstås som en helt bestemt form for erfaring:

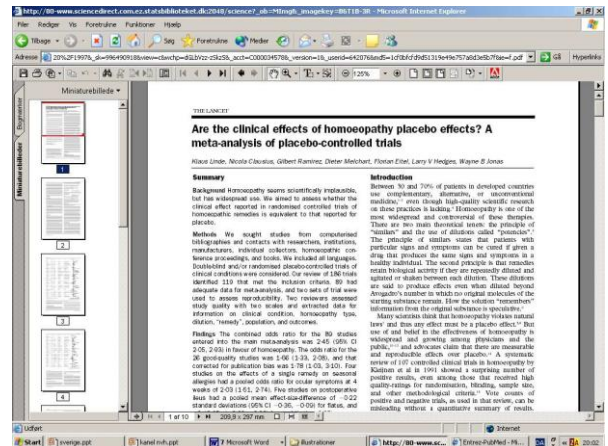
Randomiserede Kliniske Afprøvninger (RCT)

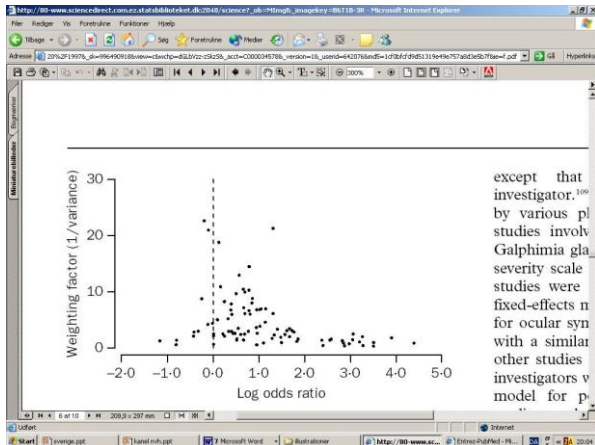
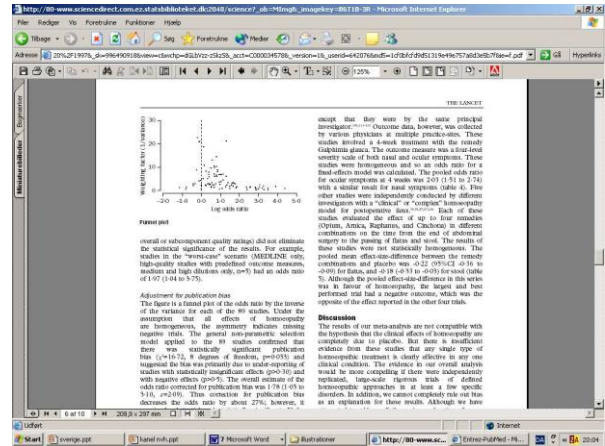
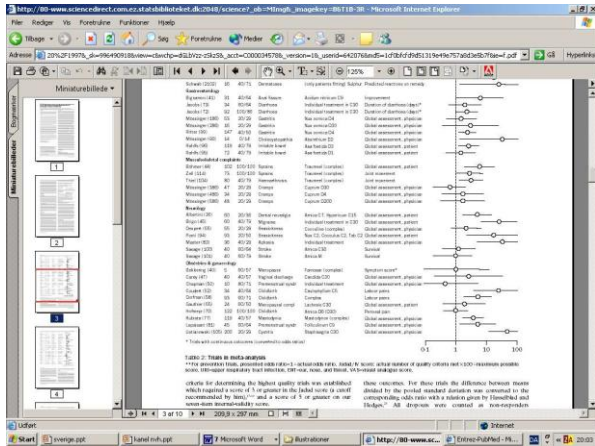

Ted Kaptchuk:

"Det kan være næsten umuligt at etablere evidens for virkningen af alternativ behandling, fordi ingen i virkeligheden bekender sig til evidensbaseret medicin".

Eksempel: Klaus Linde's review om homøpati.

Oplæg 2: hypoteseafprøvning og paradigmer

To hoved-ideer i det 20. Århundredes videnskabssteori

Oplæg 2: hypoteseafprøvning og paradigmer

To hoved-ideer i det 20. Århundredes videnskabssteori

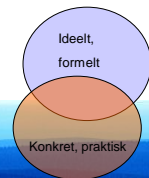

Karl Popper (1902-1994)

Popper's videnskabssteoretiske synspunkt:

Den hypotetisk-deduktive metode.

"Fremstøt overraskende påstande, som udsætter sig selv for falsifikation"

Karl Popper (1902-1994)

Popper's videnskabsteoretiske synspunkt:

Den hypotetisk-deduktive metode.

"Fremstøt overraskende påstande, som udsætter sig selv for falsifikation"

Normativt: god videnskab BØR gå frem på denne måde.

Deskriptivt: dette er mønstret i velfungerende og produktiv videnskab, vi kan iagttage.

Karl Popper (1902-1994)

Popper's videnskabsteoretiske synspunkt:

Den hypotetisk-deduktive metode.

"Fremstøt overraskende påstande, som udsætter sig selv for falsifikation"

Normativt: god videnskab BØR gå frem på denne måde.

Deskriptivt: dette er mønstret i velfungerende og produktiv videnskab, vi kan iagttage.

Karl Popper (1902-1994)

Videnskabernes hierarki eller trappe:
Fra fundamentalt til komplekst

Kuhns videnskabsteori:

Paradigmer og videnskabelige revolutioner

Historiske systemer hang godt sammen og er ikke blevet falsificeret

Imod den fejlslutning at tage vindernes parti i historieskrivningen ("Whiggish history")

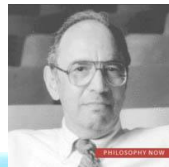
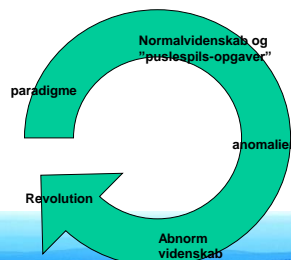
Normalvidenskab: paradigmer, træning og opgaveløsning

Thomas Kuhn (1922-1996)

Kuhns videnskabsteori:

Paradigmer og videnskabelige revolutioner

Thomas Kuhn (1922-1996)

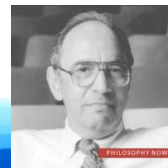

Karl Popper (1902-1994)

Konsekvenser af Poppers og Kuhns videnskabsteorier

Hvad bør man gøre?

Vise korrekt, respektfuld videnskabelig nysgerrighed – vide hvornår man skal "lægge hovedet på blokken" – og i øvrigt dyrke normalvidenskab!

Thomas Kuhn (1922-1996)

En senere og mere radikal familie af videnskabsteorier:

Deleuze, Latour, Stengers, Pickering:

Relationelle teorier om videnskab som "sam-opståen" af subjekter og objekter – mennesker og ting.

Langt større vægt på videnskabens rolle i skabelsen af nye billeder, livsformer, identiteter... (f.eks. "cyborgs")

Gruppearbejde 1

- 1 Hvert gruppe-medlem beskriver et interessant / vellykket behandlingsforløb i det sprog I naturligt vil bruge overfor kolleger
- 2 Vælg én af beskrivelserne at arbejde videre med i fællesskab
- 3 Skitsér hvordan det kommunikeres til 1) kolleger, 2) klienter og 3) udenforstående
- 4 Hvor bruges der videnskabelige begreber, billeder, forklaringer, etc.?

Plan for dag 2:

- 09.00 Afrunding gruppearbejdet fra i går
- 09.30 OPLÆG: Humanistisk og kvalitativ forskning
- 10.00 OPLÆG: Sundhedsforskningens værktøjskasse
- 10.30 OPGAVE: artikel-læsning og diskussion
- 12.00 Frokost
- 13.00 Videnskabelig litteratur: overblik, navigation, brug
- 14.00 Runde med formulering af hjemmeopgaver

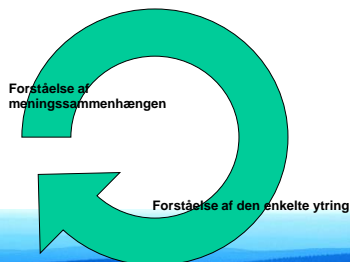
Oplæg: mening, fortolkning og kultur

Videnskabsteorier om humanistisk og samfundsvidenskabelig forskning

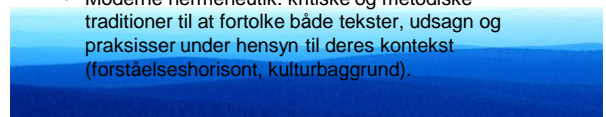
Den hermeneutiske cirkel

1: enkel cirkel med fast mål: den rigtige helhedsforståelse

Hermeneutik

- Klassisk hermeneutik: lang tradition for fortolkningslære med henblik på forståelse af religiøse tekster
- Romantisk / Idealistisk hermeneutik: indfølelse som forståelse af åndsformer (tidsånden i andre tidsaldrer)
- Moderne hermeneutik: kritiske og metodiske traditioner til at fortolke både tekster, udsagn og praksisser under hensyn til deres kontekst (forståelseshorisont, kulturbaggrund).

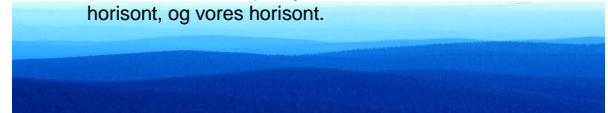
Eksistentiel hermeneutik

- Heidegger: fortolkning og forståelse har en eksistentiel dimension: vi er altid allerede "kastet" ind i en forståelsesramme
- Alle vores ytringer er tilværelses-tydninger – de kan enten være autentiske eller inautentiske
- Autenticitet er at påtage sig sin "kastethed".

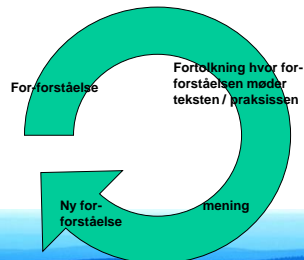
Hermeneutik som humanistisk metodegrundlag

- Gadamer: forståelse af andre forståelseshorisonter er betinget af forståelsen af vores egen.
- Arbejdet med at forstå det andet indebærer derfor arbejdet med at forstå os selv – forstå det som er underforstået i vores egen livsform.
- Metoden er ikke formel, men systematisk: gentagen refleksion over det ytringens dele, dens helhed, dens horisont, og vores horisont.

Den hermeneutiske cirkel

2: Gadamers version – åben, fortsættende erkendelses- og selverkendelses-proces

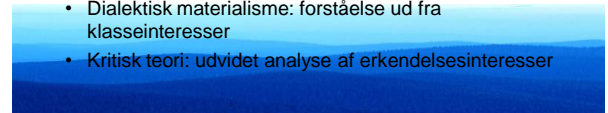

Begrebet om en hermeneutisk videnskab: Dilthey, Gadamer, mfl.

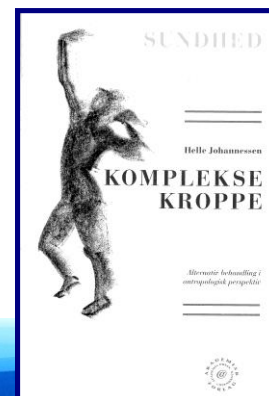
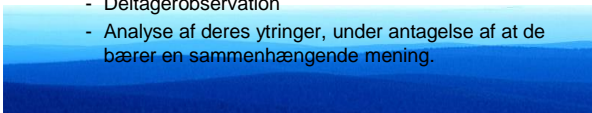
Videnskabsteoretiske skoler med fokus på forståelse, kulturer og mening

- Hermeneutik: fortolkningslære
- Fænomenologi: afdækning af den levede erfaring
- Strukturalisme: sprog og kultur som strukturer
- Konstruktivisme: analyser af genstande og praksisser som konstruerede
- Dialektisk materialisme: forståelse ud fra klasseinteresser
- Kritisk teori: udvidet analyse af erkendelsesinteresser

Eksempler på anvendelse

- Forskningsprocesser der sigter på at afdække deltagerperspektiver i en praksis
- F.eks.: Hvordan oplever kroniske patienter et tilbud om patientskoler?
  - Interviews
  - Deltagerobservation
  - Analyse af deres ytringer, under antagelse af at de bærer en sammenhængende mening.

Flere videnskabsteorier med fokus på forståelse, kulturer og mening

- Hermeneutik: fortolkningslære
  - Fænomenologi: afdækning af den levede erfaring
  - Strukturalisme: sprog og kultur som strukturer
  - Konstruktivisme: analyser af genstande og praksisser som konstruerede
-
- Dialektisk materialisme: forståelse ud fra klasseinteresser
  - Kritisk teori: udvidet analyse af erkendelsesinteresser

Komplementære videns-typer

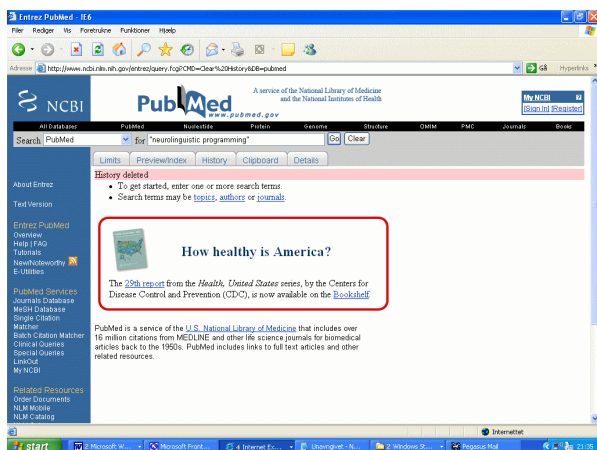
- Forskningsspørgsmålet (erkendelses-interessen og genstandsområdet) bestemmer hvilken form for viden, der er relevant og mulig.
- Mange projekter, ikke mindst på sundhedsområdet, bruger begge typer af vidensproduktion

Forskning om mennesker: kvalitativ eller kvantitativ?

- Kvantitative metoder kan anvendes
  - Når fokus er mennesker som natur (den fysiologiske krop)
  - Når fokus er mennesker som bevidste eller samfundsmæssige væsener i bestemte, fastlagte henseender (psykometri, antal lægebesøg, indkomstforhold...)

Forskning om mennesker: kvalitativ eller kvantitativ?

- Kvalitative metoder kan anvendes
  - Når fokus er erfaring og mening
  - Når der ikke på forhånd kan opstilles et endeligt felt af relevante svar og svarmuligheder – når man ønsker muligheden

Oplæg 1: Navigation i forskningslitteraturen

- Søgning
- Sortering
- Læsning
- Præsentation
- Den essentielle genvej: oversigtslitteratur

Offentliggjorte artikler (optælling fra MEDLINE og Cochrane-biblioteket)

	Sundhedsvidenskabelige artikler	Artikler om KAM-forskning	Heraf danske
MEDLINE generelt	15 mio.	100.000	250
Effektstudier i MEDLINE	500.000	8.000	25
Oversigts-artikler i Cochrane-biblioteket	2.000	200	2

Søgning

- Præcision: Undgå at få noget forkert med
- Fuldstændighed: Få alt det rigtige med

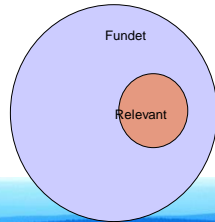
Præcision: hvordan snævre ind, hvis man finder alt for meget?

Er der snævrere begreber?

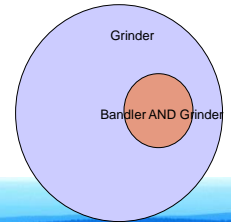
Kan man bortfiltrere ved at ekskludere delmængder?

Kan man kræve nogle ekstra begreber?

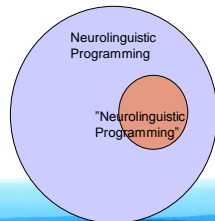
Hånd-søgning (ved små antal artikler)

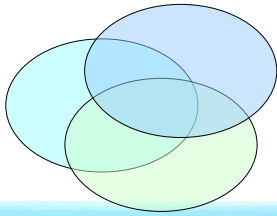
Præcision i søgning: eksempel

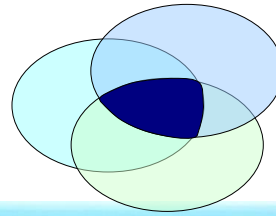
Præcision i søgning: eksempel

Logiske operatoren i databasesøgning

Logiske operatoren i databasesøgning

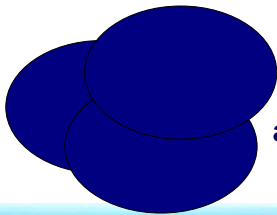

a AND b AND c

"fællesmængden": alle tre krav skal være opfyldt.

Logiske operatoren i databasesøgning

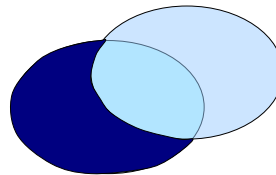

a OR b OR c

"foreningsmængden": et af de tre krav skal være opfyldt.

Logiske operatoren i databasesøgning

a NOT b

a skal være opfyldt, b må ikke være det

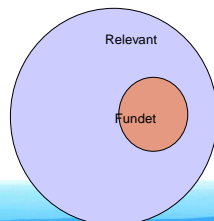
Fuldstændighed: hvordan blive mere sikker på at alt det relevante er med?

Er der synonymer for de centrale begreber?

Er der andre veje til de centrale begreber (fri tekst, emnekoder)?

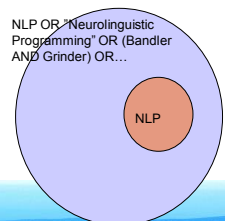
Andre databaser?

Kan man udvide til en større klasse – og så håndsege i resultatet?

Fuldstændighed i søgning: eksempel

NLP OR 'Neurolinguistic Programming' OR (Bandler AND Grinder) OR...

Sortering: relevans og kvalitet

- Typer af studier (f.eks. Kliniske effektstudier, teoretiske,...)
- Abstract: udtræk hvilken hypotese der afprøves, og overvej om den faktisk rammer

Læsning: konklusion og styrke

- Hvad fremstilles som hovedkonklusionen?
- Står det i fornuftigt forhold til det der rapporteres fundet i undersøgelsen?
- Tekniske kriterier for kvalitet og statistisk vægt (f.eks. p, N, concealed allocation)
- Pragmatiske kriterier: hvem har skrevet det, publiceret det?

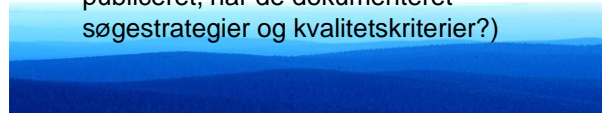
Præsentation / anvendelse

- Hvordan stiller konklusionerne sig til forskningsspørgsmålet?
- Kan det siges at ramme det I søger efter? Styrker det jeres pointe?
- Placer det tilpas loyalt og kritisk i forhold til eksisterende viden

Oversigtslitteratur

- En essentiel genvej
- Søg "overview", "review"
- Brug Cochrane-databasen
- Brug også oversigtsartikler kritisk! (hvem har skrevet det, hvor er det publiceret, har de dokumenteret søgestrategier og kvalitetskriterier?)

Oplæg 3: Mange slags forskning – mange slags spørgsmål og svar

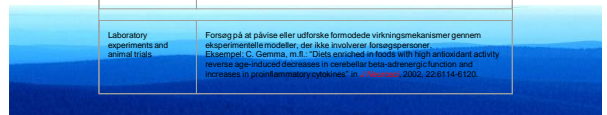
Hvad er et forskningsspørgsmål?

Et godt forskningsspørgsmål?

Sammenhæng mellem spørgsmål, hypotese og metode

Clinical trial	Statistical account of a clinical experiment with humans, in which randomized groups receive different treatments and relevant effect measures are compared. Eksempel: O. Bennedbaek, m.fl.: "Spædbarn med kold" in <i>Ugeskrift for Læger</i> , 2001, 163:3773-3778.
Pilot study	Smaller trial which cannot yet answer the question of clinical effect but prepares the ground by exploring various conditions of the trial. Eksempel: A. Davies, m.fl.: "The effect of acupuncture on nonallergic rhinitis: a controlled pilot study" in <i>Alternative Therapies in Health Medicine</i> , 1998, 4:70-74.
Case study	Detailed account of one or a few cases, in order to articulate phenomena or effects which may later be tested in other kinds of studies. Eksempel: K. B. Lindrea og M. C. Slanton: "A case study of infant massage outcomes". <i>MCH Am J Modern Child Nurs</i> , 2000, 25:95-99.
Theoretical account of causal mechanisms	Udledning af teoretiske – fx biokemiske – mekanismer, som kunne underbygge eller forklare effekten af et behandlingsstilbud. Eksempel: B. Rogvi-Hansen og F. W. Bach: "Acupuncture analgesia: Neurochemical and neurophysiologic aspects" in <i>Ugeskrift for Læger</i> , 1990, 152:3684-3687.
Laboratory experiments and animal trials	Forsøg på at påvise eller udforske formodede virkingsmekanismer gennem eksperimentelle modeller, der ikke involverer forsøgspersoner. Eksempel: C. Gemma, m.fl.: "Diets enriched in foods with high antioxidant activity reverse age-related decreases in cardiovascular energy function and increases in proinflammatory cytokines" in <i>PLoS One</i> , 2002, 22:114-120.

Health statistics	Opgrøelse over udbredelsen af sygdomme eller forskellige former for sundhedsrelateret adfærd i en befolkningsgruppe. Eksempel: M. Kjeller, m.fl.: "Sundhed og Sygelighed i Danmark 2000", Statens Institut for Folkesundhed, 2002.
Epidemiological investigation	Forsøg på gennem statistiske analyser at finde sammenhænge mellem sundhedsrelateret adfærd (fx kost) og udbredelsen af bestemte lidelser. Eksempel: P. Luoma: "Antibiotics, infections and environmental factors in health and disease in northern Finland" in <i>Int J Circumpolar Health</i> , 1998, 57:109-113.
Patient/ user survey	Statistisk opgrøelse over data rapporteret af patienter, fx tilfredshed eller egenopfattelse af en behandlings virkning. Eksempel: L. Launsa, m.fl.: "An exploratory study of reflexological treatment for headache" in <i>Alternative Therapies in Health Medicine</i> , 1999, 5:57-65.
Historical study	Redegørelse for fx en behandlingsforms opståen og udvikling i vekselvirkning med forskellige institutioner og sociale forhold. Eksempel: T. J. Kapchuk og D. M. Eisenberg: "Chiropractic: origins, controversies and contributions" in <i>Arch Intern Med</i> , 1996, 156:2215-2224.
Cultural or anthropological study	Analyse af fx sundhedsopfattelser eller patient/behandler-relationer som noget, der udtrykker eller belyser sproglige, historiske og kulturelle forhold. Eksempel: H. Johannessen: "Kompleks kroppe - alternative behandling i antropologisk perspektiv", København, Akadiskisk forlag, 1994.

Articulation and analysis of philosophies of health and healing	Redegørelse for de filosofiske overvejelser eller forudsætninger, der ligger til grund for udøvelsen af en behandlingsform, fx i diskussion med andre sundheds-, medicinske- eller virkelighedsopfattelser. Eksempel: K. A. Jobst: "Toward integrated healthcare: practical and philosophical issues at the heart of the integration of biomedical, complementary, and alternative medicines" in <i>J Altern Complement Med</i> , 1996, 4:123-126.
General overviewing article	Overblik, der indsamler, analyserer og diskuterer forskellige typer af viden, der er produceret om et givet emne - fx om en enkelt behandlingsform eller om alternativ behandling sammen med en bestemt sygdom. Eksempel: C. P. Carlsson: "Akupunktur som behandlingsmetode i dag - Baggrund, klinisk anvendelse, mekanismer" in <i>Lækarbejdet</i> , 2001, 98:5178-6.
Overview of clinical evidence - and meta-analysis	Overigtsartikel, der fokuserer på effektforskning om et givet spørgsmål og eventuelt forsøger at beregne vægten af den eksisterende dokumentation af effekt. Eksempel: A. F. Jorm, m.fl.: "Effectiveness of complementary and self-help treatments for depression" in <i>Med J Aust</i> , 2002, 176 Suppl:S84-S86.
Medical technology assessment (MTA)	Overigtsartikel, der kombinerer analysen af et behandlingsstilbuds effekt med afvejning af samfundsmæssige, livsvaltsmæssige og ikke mindst økonomiske forhold omkring dets indførelse. Eksempel: Der findes endnu ikke eksempler på en sådan type forskningsprojekt inden for alternativ behandling.

MEDLINE / PubMed:
www.pubmed.org

The Cochrane Library:
www.cochrane.org